

PROJECTE "DIGUE'M UNA PARAULA"

Anna M. Moreno

Fecha intervenció: viernes 21 de noviembre	Hora: 13.00 – 13.30	Auditorio
--	---------------------	-----------

Introducció

L'IES Bernat Metge està situat a **Sant Martí de Provençals** (conegut com la Verneda), un barri de caràcter metropolità a la ciutat de Barcelona. L'alumnat pertany majoritàriament a un nivell sociocultural baix. Actualment compta amb uns 300 alumnes dels quals el **40%** són **nouvinguts**. La immigració majoritària és sud-americana (Perú, Equador, República Dominicana), tot i que els xinesos i els alumnes dels països de l'Est també són presents.

El **projecte "Digue'm una paraula"** de l'Aula d'Acollida de l'IES Bernat Metge va néixer de la **necessitat d'educar per la convivència i la cohesió social en el marc educatiu del centre acollidor**. Com abordem la **diversitat lingüística** a les aules **és clau** per assolir una bona entesa, des del respecte i l'enriquiment cultural.

El procés escolar dels nouvinguts, segons la nostra experiència, ve determinat per un seguit de factors: les característiques de la llengua d'origen, la situació prèvia d'escolarització, els trets culturals i la situació social, l'aspecte emocional, les diferències individuals (edat, N.E.E, etc), l'entorn i els aspectes organitzatius del centre. Així doncs, per assolir l'òptima socialització i una normalització de la situació dels nouvinguts en el centre educatiu s'han de tenir en compte els punts anteriors. Des d'aquesta perspectiva a l'Aula d'Acollida de l'IES Bernat Metge es desenvolupen cada curs projectes que propiciïn la consecució d'aquests objectius. A la pàgina web de l'Aula d'Acollida <http://www.xtec.net/%7Eamoren52/index.htm> es pengien les darreres novetats.

El curs passat l'Aula d'Acollida de l'IES Bernat Metge juntament amb vuit instituts més d'arreu de Catalunya vam participar al projecte "El meu país d'allà", un documental que a través de l'ús de les noves tecnologies volia trencar tòpics i presentar nois i noies de diferents països explicant en primera persona les seves realitats, neguits i desitjos. Aquest projecte va ser l'embrió del material **documental** que estem preparant el curs 2008/2009 **"Digue'm una paraula"**

Considerem que el treball individual i en grup en l'acompanyament migratori és clau. L'alumne s'ha de sentir a gust, sentir que se l'escolta, i que és important. Quan arriba un alumne nou a l'A.A. cal fer-lo sentir còmode i que forma part del grup-classe, que vegi que hi ha altres companys en la seva mateixa situació i que se n'han sortit. De fet, són els mateixos companys els que l'acullen, la roda de presentacions, el fet de parlar dels sentiments, de reflexionar del perquè del viatge, d'explicar què s'enyora i reconèixer-ho davant dels altres. Tot plegat, fa que el noi/ia se senti acollit i entès per la resta. L'empatia del tutor, la comunicació gestual, les mirades de complicitat són importants, com el bon humor i la ironia. L'adolescència unida al fet de la migració fan de l'alumne un ésser sensible i complex. D'una banda, les contradiccions i les inseguretats pròpies de l'adolescent, i de l'altra, la por a allò desconegut (país, gent, costums...) fan que necessitin ser tractats amb una sensibilitat important. A més, sovint molts provenen de realitats dures als seus països d'origen, violència, inseguretat, pobresa... Tanmateix, a les motxilles els **nouvinguts** també **porten capitals culturals destacables i una riquesa lingüística important**.

Amb el **projecte "Digue'm una paraula"** hem volgut **valorar positivament** la **diversitat lingüística** i que els nouvinguts se sentin apreciats pels companys del centre acollidor.

Objectius

- Despertar la sensibilitat dels alumnes envers el patrimoni lingüístic.
- Presentar la diversitat de llengües com un capital cultural valuós.
- Trencar prejudicis lingüístics.
- Promoure hàbits lingüístics favorables a l'ús social de la llengua catalana.

Desenvolupament

Aquest primer trimestre part de segon estem elaborant un breu **documental** amb el material recollit per cinc alumnes nouvinguts representants dels companys de l'Aula d'Acollida, que presenten algunes de les vivències més destacables de la seva adaptació a la realitat catalana. A raó del percentatge de nouvinguts de l'institut, i tenint en compte els països d'origen, la tria dels alumnes participants ve condicionada per la representativitat de la realitat acadèmica actual. Tres alumnes són llatins, dues noies colombianes i un dominicà; una alumna és russa i un altre és xinès. Gràcies a l'ús de les noves tecnologies han recopilat un seguit de documents, com ara gravacions en vídeo fetes per ells mateixos, imatges escanejades o fotografies. Aquests materials es complementen amb unes entrevistes enregistrades en vídeo a l'aula que incideixen en **aspectes relatius a la seva llengua d'origen**, com ara: **paraules preferides, cançons o dites** en les seves llengües d'origen (llengua materna- L1), **trets més característics i diferències** més significatives respecte **la llengua catalana**.

Durant la celebració de la Diada de Sant Jordi 2009 es passarà el documental a tot l'alumnat.

Avaluació

El treball d'investigació, recopilació dels documents i enregistrament és cabdal a l'hora del desenvolupament del projecte "Digue'm una paraula".

D'una banda, **es valora la sensibilitat** en la **tria del material lingüístic** presentat pels alumnes. Els poemes, les dites, els refranys o les cançons han de ser capaços de transmetre algun aspecte cultural i/o social de la realitat del país d'origen.

De l'altra, **s'avaluen els testimonis** i la seva capacitat de fer entendre com el coneixement de diferents llengües és un capital cultural important. Tot el documental és narrat en primera persona i la **llengua vehicular és la catalana** per tal de **promoure l'ús social del català**.

Conclusions

Considerem que el **tractament de la diversitat lingüística des de la pràctica educativa** i, en concret, la **feina feta** especialment des de les **aules d'acollida** i els instituts d'arreu de Catalunya com a **centres acollidors** són **claus** en els temps actuals.

Només des d'aquesta visió global i complementària es pot incidir en el panorama acadèmic del segle XXI, on cada cop la diversitat lingüística és més palesa. Les **llengües familiars** dels **nouvinguts** poden **incidir positivament** a l'hora d'entendre com la **diversitat lingüística genera riquesa cultural**.

Creiem que l'elaboració i el plantejament de projectes com "Digue'm una paraula" propicien que els prejudicis lingüístics es facin fonedissos, que el creixement de l'autoestima del nouvingut sigui una realitat i que d'aquesta manera els alumnes autòctons es sensibilitzin i valorin les llengües foranes, alhora que s'aprecia l'ús social de la llengua catalana.